

آبونه شرائطی : هریر ایچون
سنه لکی (۲۷۵) آلتی آیلغی
(۱۰۰) ممالک اجنیه ایچون
سنه لکی ۳۲۵ غروشدر.

نسخه سی • غروشدر .
ایکی نسخه برآراده
(۱۰) غروشدر
سنه لکی ۵۲ عدددر .

اداره خانه : باب عالی جاده سنده
رشید افندی خائنده

اخطارات

آبونه بدلی پشیندر .

مسلكه موافق آثار مع المنونیه
قبول اولتور . درج ایدلمه یین
یازیلر اعاده اولتماز .

کتابخانه

۱۳۳۰

والله یهدی من یشاءالی صراط مستقیم

باش محرد
محمد عاکف

صاحب و مدیر
اشرف ادیب

اتبعون اهدکم سبیل الرشاد

۸ صفر ۱۳۴۲

عدد ۵۶۱-۵۶۲

* بچشنبه *

۲۰ ایلول ۱۳۳۹

جلد ۲۲

تصحیح . — کچن نسخه نك ۹۸ نجی صحیفه سنده ایکنجی ستونك آلتنجی سطر نده کی (بیلیر) کله سندن سوکره شو جله اوله جقدر، لطفاً علاوه سی: مخلوقات ایسه علم آله سندن بالکیز اونک دیله دیکنی قاورایه بیلیر، باشقه بر شی بیله من؟

§ ۱۰۱ نجی صحیفه نك برنجی ستونك ایکنجی سطر نده کی (اوله سنك) کله سی یا کله سدر، طوغروسی: (اول سنك) در. معنا نك فاحش بر صورتده دیکشیدیکی ایچون هر حالده تصحیح اولونسی اقتضا ایدر.

رؤیت هلال مستر سی

فاضل محترم فطین افندی حضرتلرینه

رؤیت هلال مسئله سنه دائر سبیل الرشادده انتشار ایدن مقالات فاضلانلرینی کمال ذوق و دقتله او قودم. جداً صلاحیتدار بر لسان عالمک افاداتی اولان ایضاحات فیه لری بعض اقتطاعات فقهیه و تمیضات مخصوصه دیانت پروردیلرله تزییل ایدلمش و علی الاطلاق علماء اسلامیه به بر حصه خطاب افراز بیورلمش اولدینی جهته — نهدندر بیلیمورم — بو خطابدن آز چوق بر سهم توهم ایتمک جراتکارلغنده بولندم. صلاحیت مسلمة فاضلانلرندن منتظر اولدیم و جهله، قدرت فیه کزله قوت دیانتکیزک بین السماء والارض بر نقطه تلاقی بولمق اوزره، متوازیاً مسابقیه کیرشدکلرینی کوسترن مقالات مهه علمیه لری او دقیق و دقیق سیر و قیمتلرله روحی او خشارکن، شخصیت فاضلانلرنده ایستدیکمدن زیاده بو کسک بر مخاطب الهام ایتمش و عاجزلرینه بو خصوصده بر وسیله کلام بخش ایله مش بولندیغندن طولانی آریجه شایان تشکر دره. شرعک سبب و جوب صوم اولمق اوزره اثبات شهر نقطه نظرندن عموم حسابنه تعقیب ایتمدیکی شهود و شهادت هلالی ذات عالی لری مجرد اثبات وجود هلال نقطه نظرندن و خصوصی بر حیثیله تعقیب بیودیفکزدن دولای بعض حالانده حکم شرعی ایله حکم هیئی آراسنده بر تناقض اندیشه سنه نصل دوشمش و بومهم عقده مطالعات مخصوصه عالمانه لرینه نصل باعث یکنه اولمش ایسه، مقصد هیئی ایله مقصد شرعی آراسنده هیچ بر نقطه نظر فرقی کوزمه مک معطوف بولنان بو عقده نك حلنده، علماء شرع ایله علماء هیئت آراسنده مفروض بر اعتماد سزلق تصورینی مبدأ نظر اتخاذ بیورمه کز و بو اعتماد سزلقی معذور کوسترمک ایچون اسلاف کیزی مؤاخذه به مجبوریت حسنی دوشمش بولنه کزده قلب عاجزی به اوله بر عقده اولمش و بو سطر لک تحریرینه باشلیجه سائق بولمشدره.

قالشره، ایسته یلره، برده اسیر اولانلره ویرد؛ نمازی قیلار، ذکاتی ادا ایدر؛ سوکره معاهده ایتمکلری زمان عهدینی رینه کتیرلر؛ هله صیقیتیلی، خسته لقی صیرملرده و حرب زمانلرنده ثبات و متانت کوسترنلر یوقی، ایسته طاعتلرنده صادق اولانلر بولندر؛ ایسته اللهدن قورقائلر بولندر.

خلاصه بو توحید جیلرک بوتون حرکتلری اللهک وحدایتنه، عبادتک بالکیز اوکا خاص بولوندیغنه و عیسی علیه السلامک بنی و رسول اولدیغنه طوغرو بورومکده در. بولرک او قسفوردده مانجسترتقویچ آدی بر کلیه لری وار. مذهب توحیدی نسر ایدمه جک مبشر تیشدیرمک ایچون مانجستردده بر کلیه لری دها بولنیور. کونک برنده بو مذهبله آرقه سندن طبیعی اوله رق کله جک نتایجی نصرانیت عالنده تم م ایتمدیکی کی خریستیانلر مسلمانلرله برابر اوله رق اوله تک بر معبود قارشیسنده بولوندیقلرینی کوره جکلرکه هپسینی برو تقوی اوزرنده تعاونه چاغیریور؛ جهله نك وجدانته (یا ایها الذین آمنوا ادخلوا فی السلم كافة ولا تتبعوا خطوات الشيطان انه لکم عدو مبین — سورة بقره) [۱] قول کریمه خطاب ایدرکن دنیانک متاع باطلی اوغورنده قانلردو کیمی، جانلره قیمه نی کندیلرینه تحریم بو یوریور.

شاید اهل کتاب، اللهدن باشقه سنی طایفامه به، اللهه هیچ بریشی شریک قوشامه به، اللهی بر اقوبده انسانلردن بر طاقیمنی معبود ایدینه مه به دعوت اولوندیقلری کون اجابت ایتمش اولس لردی اهل صلیب محاربه لرینک هیچ بری اولمازدی. او محاربه لرککه عرض ایتمکلری چهره لر، بوروندکلری نقابلر رنگارنگ اولمقله برابر ایدیا انسانیتک بادی خبیثی کسیدی؛ ابنای بشر آره سنده مسالته امکان بر اقایان برفته او جانعی اولدی قالدی.

خلاصه، دین اسلامده جناب حق طرفدن بوتون پیغمبرلره ایندیریلن شیلرک کافه سنه ایمان مسلمانلر ایچون ض وریدر. چونکه نفاصلی بزله قدر کله مش اولمقله برابر اولنرده علیه الصلوة والسلام افندیزه کوندربان وسائل هدایت و اسباب سعادتله هم آهنگ اولمق ایجاب ایدر. اوله یا، اللهک بوتون امتلره کوندردیکی دین بر در. هیچ بر وقت بو امترک کندیلری، حاللری، زمانلری، مکانلری دیکشمکله دین الهینک اساسلری دیکشمز. بو اختلافات ایله بر لکده تخالف ایدن جهت، معاملاتنا عائد احکام فرعیه ایله عبادتک اشکالدر. شوآیت جلیبه ده اولدیمی کی: (لیس البر ان تولوا وجوهکم قبل المشرق والمغرب ولكن البر من آمن بالله والیوم الآخر و لمشدة والکتاب والنبین و آتی المال علی حبه ذری القربی والیتامی والمساکین وابن السبیل والسائلین و فی الرقاب و اقام الصلوة و آتی الزکوة و الموفون بعهدهم اذا عاهدوا و الصابرن فی البأس و البأس و حین البأس اولئک الذین صدقوا و اولئک هم المتقون — سورة بقره) [۲]

[۱] ای ایمان ایدن کیمسلر، هیکز بر دن صلح و مسالته کیرک. شیطانک آدی لرینی تعقیب ایتمه ییک. چونکه او، سزک ایچون آب آجیق بر دشمندر. [۲] یوزلر یکیزی مشرقه، یا خود مغربه دویمکنز طاعت دکدر، طاعت آنجق او کیمسلرک ایشلیدی درکه اللهه، آخرت کونته، ملکله، کتابه، پیغمبرله اینانیر، سودیکی مالنی خصیملرینه، یتیملره، یتیملره، بیچاره لره، بولده

ایشته بونک ایچون علم فقه ایله علم هیأت آراسنده فرض تناقضه
مساغ و برر کی کورون بو نقطه نظری فدا اتمک لطفکار لغی عنایت
علیه لرندن استرحام ایله سوزه باشلايه جنم .

بر علمک مستحق اولدینی حق احترام و اعتمادی تقدیر و تسلیم
ایتمک امانت حق اولان علماء شرعک و ضمیمت حقوقیه لریله قابل تألیف
دکدر ، ظن ایدیورم . کرچه علم فقهدن بتون بتون مستقل و باشقه
اولان علم هیئت ایله توغل و طائف فقهدان خارج ایسه ده علوم متنازیمک
قیم مخصوص لرینی بحق طایفه بیلمک وظیفه فقهیه دن معدود بولندی
قاعتمدیم .

علم فقهک موضوعی اولان افعال مکلفین اعمال قلبیه و بدنییه شامل
اولدینی کی بتون علوم اعمال قلبیه ده داخل واستحصالی رینه مصروف
هم و مساعی اعمال بدنییه بی دخی متضمن بولندی نظر دفته آلیرسه
فقهک و فقهاک قیم علوم ایله علاقه بی حقتده نصل زرد اولنور ؟
صوکره فناری مرحومک تلائمیدن اولوب کندی ایله شرقه سوق
وتشییع قاتان قاضی زاده ، ده سوکره علی قوشچی کی ذواتک مساعیری
مساعی اسلامه انضمام اتمک صورتیه علم هیاتک اکتساب ایت یکی
ترقیه خاغلری برشی علاوه ایده مدیلر ایسه عجبا او حاصله فیه ادامه
و تعمیم ددی اوله مامشدر ؟ اوله اولسه ایدی او حاصله بی زمانمزه قدر
آز جوق ایصال ایدن وسائط نصل بولنه بیلیدی ؟ ده دونه قدر
مدارسک نسخ مدونه بی ، یاننده بولنان وقاضی زاده نک اثری اولان
جفمونی شرحی اطر نده کی موکب عامی نصل تشکل ایدردی ؟
بینونت زاویه بی و سهمنی اولچمک و ضیای منمکس حقتده بر فکر
ایتمک ، نه قدر دقیق اولورسه اولسون ، ترقیات جدیده فیه بی مدیون بر
مشله هیئیه عر اوله میه جنی کی علی قوشچی مرحوم سلطان فاتحه
کلدیکی زه ن استقباله کیدن هیاتک ریسی نخواجه زاده بی ده ایلمک
ملاقاتده یوقلامش و قدرت علمیه بی زیاده سیله تقدیر ابله مش اولدینی
حاله کندیسنک خواجه زاده و امثاله قارش بی بر حس اعتماد تلقین
ایده مش و عکس حالده بو اعتمادک استانبول آفاقده انتشار ایلمه مش
بولندیغه احتمال ویرمکده دوغری اولیه حقدرد ، صایورم .

فکر عاجزانه بجه علماء شرعک و فقط حق کلامه مالک علماء
شرعک علومی وبالخاصه علم هیاتی لایق اولدینی قیمتله ملاحظه و مستحق
بولندی حق بالتسلیم مطالعه ایتمک کی بر عدالتسزلک ایچنده بولنسی
اعتذار قبول اتمز بر قیصه فقهیه اولور . بو قیصه بی تهوین اتمک ایچون
مشله بی یالکز علماء هیاتک ضعف قیسنه حمل اتمک ایسه ایکی طرفی
بردن آنهامه مساوی راعتماد سرلمه عطف ایدیله بیلمر که بو شرائط قارشوشنده
کندیمزه اعتماد قضیه بی ده خیلی مشکلات کسب ایدر .

مرزبان تقلید مال صامقله کچین و حقیقی ارباب علمک موقعی

غصب ایدرک باشایان و فقط تاریخ علمده ال کوجوک بر ایز بر اقدردن
کجوب کیدن متصانینی حسابه آلیه رق ، دییه بیلمر که ، علماء دین علم هیأت
حقتده بیوک بیوک تجیلاتده بولنمشار و کلمات شعبه سنه داخل بولنان
احکام نجوم ایله اصل علم نجوم ویا هیاتی توصیه عالیبری وجهله بر برینه
قارشیدر مامق ایچون جالیشمشلر . اقتطاف بیوردیفکیز مطالعات
فقهیه ده سزه بیوک معاوتی طوقوندینی جزئی برامان ایله آ کلاشیلان
و فقط قیمت و غایه سی هر نه دنسه نظر عالیلرنده حسن تقدیره مظهر
اولق شرفندن محروم قالان ابن عابدین مرحوم رساله سنده بو نقطه بی ده
درج ایله مشدره بوکا دائر بر جوق مؤیدات بوله بیلمر ایسه ده بوراده
بر فقره ایله اکتفا ایده حکم . امام فخرالدین رازی تفسیر کیرنده
« ان فی خلق السموات والارض واختلاف الليل الخ » آیتده شوبله روایت
ایدیور :

عمر بن حسنام ، عمر اهریدن محیطی او قویورمش ، او صروده
فقهدان بر ذات کلش ، نه او قویورسکیز ؟ دییه صورمش . عمر
اهری ده « کتاب اللمدن بر آیتک تفسیری او قویوروز . دیمش وایضاح
ایتمش : « جناب الله کتابنده « اولم بنظروا الی السماء فوهم کیف بیناها ،
بیوربور ، ایشته بزده بو بناتک کیفیتنی تفسیر وایضاح ایلیوروز .
سوزبله فقهک تام نقطه نظرنی کوسترمش .

دقت اولنورسه هیأت ریاضیه دن زیاده هیئت طبیعیه بی جلب نظر
ایدن و هیئت ریاضیه بی اولویتله تأمین ایلمش بولنان بو سوزک قیمت
واضابنی رازی بیوک بر تقدیر ایله قید ایتدکن صوکره زماننده کی علم
هیاتک بتون دقایقه واقف بر احاطه ایله مبادی و متعارفاتنی مناقشه
و علمک لایق اولدینی قیمت مخصوصه بی قید و تثبیت ایلمر .

« من آتی کاهنا او منجماً فصدقه بما قال کفر بما انزل علی محمد ،
لفظیله کتب سننده تخریج و تصحیح ایلمن حدیث شریفک مضموننده
علاقه دار کوریلن احکام نجوم ایله ، « اولم بنظروا ... اولم یتکفروا ...
اولم یسروا ... » ارشاد بله باشلایان و تدقیق و مطالعه عالیه و ادله
حکمه متدائر بولنان بر جوق آیات کریمه ده و از جمله « والشمس
والقمر بحسبان ، آیت جلیله سنه علاقه دار اولدیغنده شبهه ایلمه بی علم
هیاتک بر برینه قارشیدر مامسی لزومنده بالخاصه متأخرینک هیچ شبهه سی
یوقدر . اصطلاح فقهیه « متأخرین ، تعبیری ده او چیوز تاریخندن
صوکره کن فقهاه مصر و قدر .

علم هیأت حقتده حکم فقهاه بری اجالی ، بری تفصیلی اولق اوزره
ایکی نوعدر . حکم اجالی ، هیاتک علی العموم مسائلنه نظر آدر که بو اعتبار
ایله علم هیاتنه غالب ظن قیمتی عطف ایلمشدر . حکم تفصیلی ایسه ،
مسائل هیئیه نک ، تصنیفه علاقه داردر .

۲ - بونلر اوزرنده تطبیقات ریاضیه دن مستنتج حسابات .

۳ - نظریات و فرضیات سازجه .

بونلردن ایلك ایکیسی قطعیات و اوچنجیسی احتمالیات جمله سندن عد اولمشدر . چونکه مبدأ اولان مشاهدات و رصدات تجربه لری درجه لرینه کوره یقینیات واقعه دن اولدقلری کی ، تطبیقات ریاضیه دن مستنتج قوانین ضروریه ده بو واقعاتک اوصافیه مشروط اولدقلرندن ضروریات مشروطه جمله سندنر . بناء علیه حساب فلکی ، حساب نظری مسائلی کی ضروریات مطلقه دن ذکل ، ضروریات مشروطه دن اوله رق حائر قطعیت صایر لر . نظریات و فرضیات محضیه کلنجه بونلر هر زمان قابل مناقشه ظنیات حدودینی تجاوز ایده مز لر .

شبه سز ترقیات قیه بو مراتب ثلثه اوزرینه تعدیلات اجرا ایتمش و ایده جکدر . فقط بو تصنیف ، ظن ایده رم ، هیچ بر زمان ابطال اولنمه جقدر .

لکن رؤیت هلال مسئله سی حقننده کی حکم فقهی حکم هیئیک قطعیتی اساسه کوره جریان ایتمش بر حکم اولدینی شایان اخطاردر . چونکه بو صورت ، اقصر طریق قدر . بوندن دولای فرض بیوردیفکنز عدم اعتماد نقطه نظری مسئله نک حل فقهی سنده اصلا مؤثر اولیه جقدر . حتی مسئله یی قطعیت حساب اوزرینه حل ایتک آرزوسنی کوسترن سبکی و امثالی ذوات بونک ایچون موفق اوله مامشدر . بناء علیه بو کون اولیه بر فرضیه یه بناء مطالعه ایتک هم محذوری ، هم فائده سزدر . محذوریدر : چونکه علوم مثبتیه ایله علم دین آرا سنده بر منافسه شبهه سی او یاندیر مقصدن خالی قالماز . غیر مفیددر : چونکه انکار ایدله یین بر حقیقتی یکیدن اثباته چالشمق تحصیل حاصل اولدینی کی اثبات تقدیر ننده باشقه مناطه استناد ایدن حکم فقهی یی اصلا متأثر ایده میه جکدر . بو طبقی مقامنده طوران بر کیمسه یی دوشورمک ایچون آلتنده کی استاذ کاهنه طوقوعه دن اوزرنده کی برده یی آلیورمکه بکزه یه جکدر . بوندن باشقه کمال صلاحیتله تلقین بیوره بیله جککنز اعتماد جدیدک بیکانه مؤبدی تجربه اوله جقدر . حال بوکه وقوع رؤیت حقننده ویره جککنز حکم لر بال تجربه تأیید اولنمه بیله جکی و وقوع ایله امکان دخی تأیید ایتمش بولنه جنی ایچون امکان رؤیت حقننده کی حکم لر کزده بو اعتمادی آرزو ایتدیکنز قدر تلقین و تعمیم ایده بیلمک قدرت قیه کزدن منتظر و مسلمدر . لکن امتناع رؤیت کلنجه مع التأسف اولیه اولیه جقدر . چونکه امتناع حکمی بردانه جک اولسون تجربه مثالیله تأییدیه امکان بوله میه جفسکنز . زیرا امتناع ، ضرورت عدم دیمکدر . عدمک موضوع تجربه اوله میه جنی دوشونولورسه ضرورت عدمک موضوع تجربه اوله میه جنی بالمسئوله آکلاشیلیر . عدم ، موضوع تجربه اولماز . چونکه تجربه نک مبدئی مشاهده در . عدم ایسه مشاهده ایله دکل ، عدم مشاهده

ایله ادراک اولنور . بناء علیه حکم عدم ساده جه بر حکم عقیدن عبارتدر . ضرورت عدم دیمک اولان امتناع حکمی ایسه آنجق تناقضدن مستفاددر و بالکنز منطق صوری قانونرینه تابعدر . اوت عدم مشاهده یه مستند اولدینی ایچون مشاهده دن اخذی قابل اولمیان عدم وقوع حکمی حسابدن استخراج ایده بیلیرسکنز . فقط بونی هیچ بر زمان تجربه یه اضافله تأییدیه موفق اوله مازسکنز . حتی مقتضای حساب کوره نه بن ، نه سز ، مشاهده ایده میه جکزه ، تکرر مشاهده دیمک اولان تجربه یی پایه بیلمک امکانز بولونسون . عدم وقوع حکمی بوله اولورسه آرتق امتناع حکمی تصور بیوریکنز . امتناع حکمی تجربه یه اضافه ایدیلیرسه بتون کشفیات جدیدیه مقدماتی منع اولمق لازم کله جک . حال بوکه تمتع اولسه ایدی واقع اوله مازدی . مع مافیه هر نه اولورسه اولسون عدم ، تجربه ایله تأیید اولنمه میه جفندن ، بز ترقیات قیه دن بالکنز امکان و وقوع حکم لر ی بکلر ز . تجربی فن بزم امتناع قناعت لر منزی دکل ، دائم امکان قناعت لر منزی تزید و تقویه ایدر . حتی دییه بیلمیم که بالکنز تجربی قنده هیچ بر امتناع حکمی یوقدر ، بلکه ضرورت حکمی ده یوقدر . چونکه هبسی واقعی حکم لر در ، آتی و (آپوسته ریوری) در .

المالینی صمدی

یکی علم کلام

یکی علم کلامه لزوم واری ؟ یوقی ؟

دارالقنون مدرس لرندن فاضل محترم از میرلی اسماعیل حتی بک حضرت لر ی کچکرده (یکی علم کلام) اسمنده بر اثر تألیف ایدرک بونک برنجی جزئی طبع و نشر ایشدی . بز ، بو اثرک هیئت حاضره یه کوره مسائل اعتقادی یی مدافعه ایدوب ایده میه جکندن بحث ایده جک دکلز ، عقائد اهل سنتی خللدن وقایه مقصدینی تأمین ایلان علم کلام حقننده استاد شهر شیخ محسن فانی الظاهری حضرت لر ی طرفندن سبیل الرشاد مجموعه سنک ۱۶ مابس ۲۹ تموز ۳۳۹ تاریخلی نسخه لر نده نشر ایدیلان مقاله یه دائر بعض ملاحظات علمییه عرضیه اکتفا ایده جکزه . یکی علم کلامه احتیاج و ارمیدر ، یوقیدر ؟ مسئله سی میدان چیقنجه هیچ بر مسلم متفکرک بو موضوع ایله ذهنأ علاقه دار اولماسی ممکن دکدر . اسماعیل حتی بک « خصم ده کیشدیکه ، طرز مدافعه نکده ده کیشسی ، بناء علیه علماء اسلامک اوکا کوره استحضارات علمییه بولنه رق یکی بر جبهه مدافعه کشاد ایتسی لازم کور . » دیدکلری کی صاحب مقاله شیخ محسن فانی حضرت لر ی : « علم کلامک اساسی فلسفه یونانیه در . هجازک تفوق دینیسی احما مقصدیله بر خلیفه عباسی ، کتب فلسفه یی عرب لسانه ترجمه ایتدیرمش ،